

Stor psykologmangel i psykisk helse og rus

Per Halvorsen
journalist

Snart ett år etter at kommunene fikk plikt til å tilby psykologkompetanse, står 140 kommuner uten psykologårsverk i psykisk helse- og rusarbeid. Hustadvika i Møre og Romsdal er blant dem som sliter.

140 kommuner har ikke psykologårsverk i kommunalt psykisk helse- og rusarbeid i det hele tatt, opplyser Solveig Osborg Ose.

Foto: SINTEF

Psykologer og psykologspesialister er faggruppene kommunene sliter aller mest med å rekruttere til psykisk helse og rusarbeid. Det fremgår av rapporten Kommunalt psykisk helse- og rusarbeid 2020, som SINTEF har utarbeidet på oppdrag fra Helsedirektoratet.

Over halvparten av norske kommuner (54 prosent) oppgir at det er utfordrende å rekruttere psykologer. 35 prosent oppgir at det er vanskelig å rekruttere psykologspesialister.

Rekrutteringsproblemerne er størst i kommuner med færre enn 20 000 innbyggere, dokumenterer SINTEF i rapporten som ble publisert 25. november.

Oslo har oppfylt

Prosjektleder Solveig Osborg Ose sier til Tidsskrift for Norsk psykologforening at 140 kommuner ikke har psykologårsverk i kommunalt psykisk helse- og rusarbeid i det hele tatt. Dette innebærer at de ikke har rapportert at de har noen psykologårsverk, det vil si psykologårsverk=0 for både barn/unge og voksne. Dersom de har 0,1 årsverk eller mer, har de psykologårsverk.

- 34 kommuner har kun psykologårsverk rettet mot voksne, men ikke mot barn og unge.
- 58 kommuner har kun psykologårsverk rettet mot barn og unge, men ikke mot voksne.
- 123 kommuner har psykologårsverk som er rettet både mot barn/unge og mot voksne.

Det er i 2020 356 kommuner her i landet. Oslo rapporterer på bydelsnivå (med 15 bydeler og to etater). Datagrunnlaget omfatter dermed totalt 372 kommuner/bydeler.

– Vi kan si at Oslo har oppfylt lovkravet, selv om det er tre bydeler som ikke har egne psykologårsverk rettet mot barn og unge i 2019/2020, sier Ose.

– For få psykologer

En av kommunene som sliter med rekruttering, er Hustadvika i Møre og Romsdal, som har cirka 13 500 innbyggere. Enhetsleder Anders Høe sier til Psykologtidsskriftet at kommunen tidligere har forsøkt samarbeid med andre kommuner og helseforetaket uten resultat. Han mener årsaken til rekrutteringsproblemerne er en generell mangel på psykologer.

Det er rett og slett større etterspørsel etter psykologarbeidskraft i øyeblikket enn det markedet kan tilfredsstillere

– Også helseforetaket sliter med rekruttering. Det er rett og slett større etterspørsel etter psykologarbeidskraft i øyeblikket enn det markedet kan tilfredsstillere, sier han.

– Hva med å kjøpe private løsninger som leveres digitalt av en psykolog som ikke nødvendigvis ønsker å bosette seg i kommunen?

– Jeg tror ikke det vil være aktuelt for oss. Jeg mener det vil være en fordel med en psykolog som kan bli kjent med kommunen ved å bo her. Vi har forsøkt å rekruttere en gang før. Da la vi kanskje for stor vekt på for mange arbeidsområder. Nå har vi gitt veiledning i organisasjonen større plass i stillingsutlysningen. Den som blir tilsatt i stillingen må uansett ha et ord med i laget når det gjelder å bestemme ansvarsområde, sier Høe.

Hull i rapporteringen

Tidligere studier i regi av SINTEF har vist at kommunepsykologstillinger som utelukkende skal brukes til individuell behandling, ikke er de mest attraktive.

– Da brukes mye tid til hver enkelt klient. For mange psykologer vil det være mer attraktivt å jobbe på systemnivå, opplyser Solveig Osborg Ose.

Avgjørende for hvor attraktivt det er å søke jobb i en kommune, vil det også være om kommunen kan tilby et godt fagfellesskap, kontakt med utdanningsinstitusjon og ikke minst om også eventuell partner får jobb der man har valgt å slå seg ned, mener hun.

SINTEF-forskeren understreker at det kan være hull i rapporteringen fordi kommunene har hatt ekstraordinære belastninger knyttet til korona-pandemien. Det har resultert i færre purrerunder. Drøye 60 kommuner har unnlatt å rapportere tall inn til undersøkelsen. For kommuner som ikke har rapportert i 2020, er det brukt tall for 2019.